

kotba tal-“Boila Kruċjata”, jidher li kien stampat f’Palermo (4). In-neiqa kollha li sewa dan il-ktieb, thallset mill-Ordni, mid-Dipartiment tal-Bolla Kruċjata.

Mal-kotba tal-ghamla li qed insemmu jinsab iehor bil-Latin, li għalkemm juri li hareġ fl-1754, ma jstax ikun li stampawh f’din is-sena. Dan il-ktieb żgħir, ta’ 36 paġna, iġib l-armi ta’ x’uhud mill-Gran Mastri u ta’ xi Kavalieri, b’dak li għamlu u meta mietu. Il-kittieb tiegħu hu P.A. De Vignier.

Tassew li fil-frontispizju jgħib “Melitae. Anno Domini M.DCC.LIV”, iżda fil-ahhar tiegħu nsibu msemmi wkoll lill-Balliju Fr. Jac. Francesco De Chambray, fejn jingħad li dan miet hawn Malta, fit-8 ta’ April, 1756, meta kellu 70 sena.

Mela, ladarba dan il-ktieb jasal li jsemmi wkoll is-sena tal-1756, ma seta’ jkun qatt minnu li deher fl-1754. Għalhekk ikollna nahsbu li l-htija ta’ dan kollu huwa biss għelt ta’ l-istampa, billi thawdulu l-ahhar żewġ numri rumani. Irridu nifissru ruħna li dawn inqalbu u ġew IV (erba’), flok VI (sitta). U b’hekk niessel l-għelt li għedna.

L-ahhar wiehed li hareġ mis-sensiela ta’ kotba tal-ghamla li qed insemmu, deher taht l-isem ta’ “Serenata da doversi cantare a di 30 aprile 1756. In Malta, nella Gran Piazza del Palazzo. In Malta, 1756. Nella Stamperia di Sua Altezza Eminentissima.”

Kienet dedikata lill-Gran Mastru Pinto, mill-Kmandatur F. Bernardino de Marbeuf, Logutenent tal-Venerandu Gran Tezorier u Kaptan tal-Belt. Il-poeżija tagħha miktuba minn Gannikol Muscat, Lawrjat fil-Filosofija. U l-mużika mir-Rev. Fra Gużep Sammartin, Maestro di Kappella tal-Knisja l-kbira Konventwali ta’ San Gwann.

Għalkemm dal-ktieb żgħir hareġ fl-1756, is-sena li fiha daħlet l-Istampa fi Gżiritna, ma kienx stampat f’Malta, għax kienet drawwa li dawn is-Serenati jistampawhom xi żmien qabel, biex jilqu jitqassmu fl-idejn għal dak in-nhar li jsiru. U billi din kellha tintagħmel f’April, xahar li fih l-Istamperija ta’ l-Ordni kienet għad ma bdiex taħdem, ma setgħux jistampawh hawn. Terġa’, jissokta jwettaq dan li għedna mhux biss għax ma jinsabx

(4) Ark. ta’ l-Ordni, Libro Maestro B, taht il-jum 30 ta’ Ottubru, 1750, u Vol. 1887, faċċ. 180.

imniżżel fil-kotba ta’ l-Istamperija ta’ l-Ordni, imma wkoll għax iġib, fil-frontispizju tiegħu, li hu hareġ mill-Istamperija ta’ S.A. Eminentissima, fil-waqt li daww il-kotba li bdew johorġu minn hawn Malta, kollha jgħibu li kienu johorġu mill-Istamperija ta’ S.A.S. Irridu nfissru ruħna, li flok “Eminentissima”, kienu jgħibu “Serenissima” (5).

Dawn li semmejna kienu l-kotba kollha li ġew f’idejna bil-frontispizju tagħhom li juri haġa b’oħra. Tabilhaqq, din l-ghamla ta’ kotba ftit li xejn ma għandha x’taqsam ma’ l-Istampa f’Malta; iżda, ladarba dawn fettlilhom iġibu u jdeffsu isem Artna fihom, dehrilna li hu xieraq li wiehed jagħti gabra wkoll ta’ daww il-kotba kollha li jsemmu lill-Gżiritna fil-batal.

(Jissokta)

TFAJJEL SAJJIED

TA’ VINCENT CARUANA

Rajtek taqbad it-tmun b’idejn ta’ saħħa,
U waħdek tmexxi l-qluġ bil-ħsieb u r-rieda.
Kull mewġa b’għaqal kbir toħodha magħha;
Sthajjiltkom dħaltu int u l-mewġ fi ġlieda.

Rajt mewġa tqum bil-qawwa ko’lha tagħha,
Imm’ inti taf is-sengħa tas-sajjieda,
W għalhekk għaraft il-mewġa kif tirbaħha,
Li setgħet sa ftit qabel tkun qerrieda.

Nixtieq li bhalek fija wkoll tinbena
Il-qawwa li wasslitek f’xatt il-bajja
Rebbieħ bil-qluġ, bla tibza’ li tinfena.

U bhalek ngħid: Ha jigi l-mewġ bil-qtajja’.
Jien issa rrid nitgħallem dik is-sengħa,
Li nidra nirbaħ biha l-Mewġ tal-Hajja.

(5) A.A. Gauci, fil-kitba tiegħu, ma jsemmiha xejn din is-Serenata. Billi raha li għib is-sena 1756, haseb li, billi l-Istamperija ta’ l-Ordni bdiex taħdem fi Gżiritna fl-1756, stampawha f’Malta.